

Asia: VN/36693/2023

Lausuntopyyntö Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Suomen kyberturvallisuusstrategiasta.

Strategia kokonaisuudessaan on perusteellinen ja siinä on huomioitu kattavasti kaikki yhteiskunnan osa-alueet ja toimijat. Strategiassa on huomioitu hyvin myös kyberturvallisuuden rooli osana kokonaisturvallisuutta. Lisäksi se ottaa kantaa viime vuosina voimakkaasti muuttuneeseen toimintaympäristöön, joka on vaatinut toimenpiteitä kaikilla turvallisuuden ja huoltovarmuuden osa-alueilla. Teknologian voimakas kehitys ja niiden vaikutusten arviointi haastaa niin viranomaisia, elinkeinoelämää kuin järjestöjäkin lähivuosina ja kyberturvallisuuden rooli tulee todennäköisesti edelleen korostumaan tulevaisuudessa.

Erillisen toimeenpanosuunnitelman merkitys korostuu, jotta strategiassa esitellyt toimintamallit ja kehittämisehdotukset pystytään viemään läpi ja siirtyvät aidosti osaksi toimintaa.

Pilarit ja niiden strategiset tavoitteet

Pilari I: Osaaminen, teknologia ja TKI

Kyberturvallisuuden jatkuvaan osaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen niin tutkinto- kuin muuntokoulutuksessa sekä erilaiseen täydentävään koulutukseen on syytä panostaa sekä rahoitusta että henkilöresursseja. Koulutuksella vastataan kansalliseen ja kansainväliseen osaajavajeeseen, joka näkyy tällä hetkellä rekrytointivaikeuksina koko kyberturvallisuuden kentässä julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Pilari II: Varautuminen

Nyky-yhteiskunta on käytännössä täysin riippuvainen toimivista ja turvallisista tietoliikenneyhteyksistä. Yritykset pyrkivät varmistamaan liiketoimintansa jatkuvuuden kaikissa olosuhteissa, mutta jotkut varautumistoimenpiteet tai -velvoitteet voivat aiheuttaa yrityksille kohtuuttomia kustannuksia ja niiden jakamista on syytä tarkastella, etenkin jos velvoitteet ovat lakisääteisiä. Viranomaisten onkin äärimmäisen tärkeää käydä tiivistä vuoropuhelua elinkeinoelämän kanssa erityisesti sääntelyn uudistamisen ja päivittämisen yhteydessä. Sääntelyllä ei tule tehdä toiminnasta liian jäykkää yrityksille vaan ensisijaisesti tavoitteena tulee olla yritysten markkinaehtoisten toimintaedellytysten turvaaminen.

On tärkeää varmistaa viranomaisten riittävä resursointi muun muassa kyberturvallisuutta koskevan lainsäädännön valvomisen osalta, jotta voidaan taata riittävän nopea ja tasapuolinen reagointi erilaisiin tilanteisiin.

Pidämme kannatettavana erityisesti eri toimialojen yhteisten harjoitusten lisäämistä. Toimialojen välisten keskinäisriippuvuuksien ymmärryksen lisääminen vahvistaa varautumista ja laajentaa näkökulmaa toimenpiteistä, joita tarvitaan koko ketjun toiminnan turvaamiseksi.

Pilari III: Yhteistoiminta

Suomessa on ainutlaatuinen viranomaisten ja huoltovarmuuskriittisten yksityisen sektorin toimijoiden yhteistyöverkosto, Huoltovarmuusorganisaatio. Verkoston toiminta perustuu sääntelyn lisäksi voimakkaasti vapaaehtoisuuteen ja yritysten haluun kantaa kortensa kekoon yhteiskunnan huoltovarmuuden ja elintärkeiden toimintojen turvaamiseen. Strategiassa on tunnistettu riittämätön tiedonvaihto, siihen käytettävät välineet ja sitä kautta tilanneymmärryksen muodostaminen.

On ensiarvoisen tärkeää, että myös yksityinen sektori huomioidaan tiedonvaihdon ja tilanneymmärryksen muodostamisessa muutoinkin kuin tiedon tuottajana viranomaisille. Yksityinen sektori omistaa merkittävän osan Suomen kriittisestä infrastruktuurista ja varautumisen sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta on äärimmäisen tärkeää, että myös näillä yrityksillä on käytettävissä mahdollisimman laadukasta ja laajaa tilannekuvatietoa toimintaympäristön muutoksista, riskeistä ja uhkista.

Resursointi, toimeenpano ja seuranta

Riittävä resursointi kyberuhkien torjumiseen on varmistettava kaikkien toimijoiden osalta ja kaikilla tasoilla. Nykyisessä toimintaympäristössä kyberuhkat muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti, mikä haastaa toimijoita niin osaamisen kuin riittävän resursoinnin muodossa. Erityisesti viranomaisten ja huoltovarmuuskriittisten toimijoiden on elintärkeää varmistaa jatkuvasti riittävä määrä osaavaa henkilöstöä käyttöönsä kyberturvallisuuden osalta.

Kyberturvallisuus vaatii myös merkittäviä taloudellisia panostuksia ja investointeja, joita on syytä tarkastella isompana kokonaisuutena synergiahyötyjen löytämiseksi. On tärkeää varmistaa, ettei kriittisiä toimenpiteitä tai investointeja jää tekemättä riittämättömän rahoituksen vuoksi. Mahdollisten velvoittavien toimenpiteiden osalta on huomioitava myös, etteivät ne aiheuta yrityksille kohtuuttomia kustannuksia vaan tällöin rahoituspohjaa on tarkasteltava laajemmin.

Pidämme tärkeänä, että jatkossa strategian päivitykseen osallistetaan laajasti viranomaisia, elinkeinoelämää, tutkimuslaitoksia ja järjestöjä. Näin saadaan kattava näkökulma eri toimijoilta jo valmisteluvaiheessa ja voidaan aidosti syventää yhteistyötä ja ymmärrystä eri toimijoiden välillä.

Sauvala Erica
Päivittäistavarakauppa ry